

2. Голованов С. Всесвітня історія : Навчальний посібник / Сергій Голованов ; за ред. Ю. М. Алексєєва. К.: Каравела, 2005. 271 с.
3. Гутнова Е. В. Возникновение английского парламента: (Из истории английского общества и государства в средние века). М.: Изд-во Моск. ун-та, 1960. 580 с.
4. Ливанцев К. Е. История государства и права средних веков: Уч. пос. СПб.: Питер, 2003. 288 с.
5. Люблинская А. Р. Французский абсолютизм в первой трети XVII-ого века, Москва-Ленинград, 1965. 276 с.
6. Неусыхин А. И. Проблемы европейского феодализма: Избранные труды. М.: Наука, 1974. 537 с.
7. Садиков В.Н. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран: учебное пособие. Сост. В.Н.Садиков. 2-е изд.. М.: Изд. Проспект, Велби, 2008. 768 с.
8. Хачатурян Н. А. Сословная монархия во Франции (XII–XV). Москва 1976. 340 с.
9. Хеншелл Н. Миф абсолютизма: перемены и преемственность в развитии западноевропейской монархии раннего Нового времени / Пер. с англ. А. А. Паламарчук при участии Л. Л. Царук и Ю. А. Малахова. СПб.: Алетейя, 2003. 271 с.

УДК 373.5.015.31:37.091.27

Софія Зикова,

*здобувачка освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету історії та географії
спеціальності 014.03 Середня освіта (історія)
(Науковий керівник: канд. істор. наук, доц. Жалій Т. В.)*

ЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТНИХ ОЛІМПІАД ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ШКОЛЯРІВ

У статті висвітлюються особливості підготовки учнів 8–11 класів до участі в предметних олімпіадах із суспільствознавчих предметів: історії України, всесвітньої історії, основ правознавства. Розкриваються правові засади проведення учнівських олімпіад та їхнє значення для інтелектуального розвитку школярів.

***Ключові слова:** інтелектуальний розвиток школяра, предметна олімпіада, обдарована дитина.*

Система освіти, що ефективно розвивається, є одним з визначальних факторів успішного вирішення провідних завдань соціального, економічного та культурного перетворення нашого суспільства. Ключову роль у цій системі з неминучістю виконують

заклади загальної середньої освіти, до завдань яких належить підготовка людини, що дорослішає, до активної та результативної діяльності в різних напрямках економічного, політичного та культурного життя держави. При цьому ідеологічні та теоретико-методологічні підстави, а також організаційні механізми здійснення таких завдань відображені в освітніх стандартах загальної освіти.

Поряд із вимогами до структури освітніх програм та умов їх реалізації, у них акумульовані досить серйозні приписи до досягнення учнями планованих освітніх результатів. Особливу значущість та перспективне значення такі розпорядження мають на рівні середньої школи, що визначається контекстом розв'язуваних завдань у рамках підготовки старшокласників до дорослого життя та продовження своєї освіти. Старшокласники при цьому опиняються перед необхідністю самостійного та відповідального вирішення безлічі різноманітних завдань особистісного, навчально-професійного та соціального характеру. Для їх здійснення потрібне вміння отримувати інформацію, переробляти, порівнювати та узагальнювати її, застосовувати знання в нових умовах, знаходити логічні зв'язки, формулювати плани, виділяти та аналізувати суттєве тощо [1, с. 14]. Звернемо увагу також на те, що академічна та особистісна успішність старшокласників перебувають у прямій залежності від сформованості у них здатності до самостійності, творчих умінь, а також готовності здійснювати розумову діяльність у світі, що змінюється. Сьогоднішні старшокласники повинні добре орієнтуватися в різних сферах діяльності, впевнено переходити з однієї сфери людської діяльності в іншу, використовувати знання та вміння в різних ситуаціях [21, с. 18].

На основі проведених досліджень ми можемо констатувати важливість предметних олімпіад в системі підготовки обдарованих дітей в сучасних закладах освіти:

1. Інтелектуально-творча учнівська олімпіада є інтегративною формою діагностики та стимулювання творчого розвитку учнів в освітньому процесі.

2. Загальні підходи до організації інтелектуально-творчих учнівських олімпіад такі:

1) облік та педагогічне забезпечення мотиваційного, пізнавального, пошуково-творчого, особистісно-рефлексивного та соціального параметрів олімпіади;

2) створення умов включення в олімпіаду якомога більшої кількості учнів за умови вибору ними конкретних форм та способів своєї участі в ній;

3) органічне включення олімпіади до освітньої системи заданого рівня (наприклад, до освітньої системи конкретної школи).

3. Принципами організації інтелектуально-мистецьких учнівських олімпіад є: реалізація особистісно орієнтованого освітнього підходу; збагачення освітнього середовища, творчого та пізнавального досвіду школярів, включаючи досвід рефлексивних та емоційно-ціннісних відносин; забезпечення зв'язку олімпіади з іншими формами освітнього процесу та формами підвищення професійної майстерності педагогів.

4. Опис інтелектуально-творчої учнівської олімпіади, що конкретизує умови реалізації виділених принципів, має включати такі параметри:

- 1) програму;
- 2) види завдань, правила їх відбору та складання комплектів;
- 3) критерії та процедури оцінки олімпіадних робіт;
- 4) особливості взаємодії учасників олімпіади з педагогами та однолітками.

У взаємодії школярів з педагогами та один з одним засобами забезпечення результативності інтелектуально-творчих учнівських олімпіад виступають: інформування учнів про критерії оцінки їх успішності та надання оцінки там, де можливо, у розгорнутій словесній формі (у тому числі інформування через педагогів-керівників команд) та через роботу оперативних олімпіадних ЗМІ: бюлетенів, листівок, стендів); оптимізація міжособистісного спілкування, профілактика та вирішення конфліктних ситуацій у ході олімпіади (через вироблення та прийняття загальних норм взаємодії, запровадження ритуалів; завдяки можливості для учасників змагань отримати моральну підтримку з боку керівників, членів команд, експертів, уболівальників); підтримка духу колективної згуртованості та колективного самовизначення, на протигагу конформності, корпоративності та формалізму (на рівні окремих команд, на рівні загальної організації олімпіади) [3, с. 17].

Інтелектуально-творчі учнівські олімпіади як організаційну освітню форму відрізняють: інтеграція розвиваючих, навчальних, виховних завдань з діагностичними; акцент на соціальному значенні творчості; поєднання індивідуальних форм творчої активності із груповими, колективними; активний розвиток мотивації та самосвідомості, рефлексивних можливостей школярів [4, с. 19]. Ми можемо говорити: про підвищення продуктивності творчого процесу учнів різного віку під час інтелектуально-творчих змагань; про зміну спрямованості особистості учнів (звернення до проблематики творчості, самовиховання та самонавчання людини, до проблематики соціальної взаємодії; формування у більшості учнів мотивації особистісного розвитку, у тому числі творчого); про підвищення емоційної стійкості учнів в особливих умовах інтелектуально-творчого змагання, про наполегливість і терпимість як рис характеру;

про становлення в учнів особливої внутрішньої умови творчої активності – суб'єктності, зокрема досягнення деякими учнями рівня самостійного ініціювання творчої активності; про корекцію комунікативної сфери та сфери самосвідомості у частини учнів, що особливо актуально для підлітків.

Отже, олімпіади, спеціально спрямовані на творчий розвиток школярів, одержують назву інтелектуально-творчих. У дослідженні підкреслено їхню специфіку. Це інтеграція відбіркового, діагностичних завдань, з одного боку, та завдань розвиваючих, виховних, навчальних, з іншого (у традиційній практиці організації учнівських олімпіад акцент ставиться на перших). Ця відмінність обумовлює особливості організації олімпіад та їхнє освітнє значення.

Список використаних джерел та літератури

1. Завдання IV етапу XXII всеукраїнської учнівської олімпіади з історії. *Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання*. 2017. № 8. С. 14–23.
2. Черкаська Л. Олімпіада з історії – 2017. Аналіз виконання завдань IV етапу. 10-11-ті класи. *Історія України*. 2017. груд. (№ 24). С. 18–24.
3. Черкаська Л. Олімпіада з історії-2017. Аналіз виконання завдань IV етап. 8–9 класи. *Історія України*. 2017. груд. (№ 23). С. 13–17.
4. Шевченко Н. Іспанія та Латиноамериканський світ. III Всеукраїнська олімпіада для учнів старших класів. *Історія України*. 2018. № 11. С. 17–22.

УДК 37.015.31:78]:37.018.54:7

Марина Зімня,

*здобувачка освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
психолого-педагогічного факультету
спеціальності 014.013 Середня освіта (музичне мистецтво)
(Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дем'янюк Н. Ю.)*

ЕТНОКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ У КЛАСІ ФОРТЕПІАНО

У статті висвітлюється особливості етнокультурного виховання як набуття дітьми розуміння сенсу життя та вироблення життєвої позиції з дитячих років. Стверджується, що це варто здійснювати в умовах музичних шкіл. Музична школа є одним із каналів формування у молодого покоління потреби у своїй національній культурі, у мові, прагненні ідентифікувати себе зі своїм народом.

Ключові слова: *етнокультурне виховання, музична школа, клас фортепіано.*